

FINANCIAL INSTRUMENTS. PERSPECTIVE AND CHALLENGES

INSTRUMENTE FINANCIARE. PERSPECTIVĂ ȘI PROVOCĂRI

¹ IONIȚĂ (FLOREA) Adela, studentă, specialitatea: Merceologie și Managementul Calității
e-mail autor: adela.adelaflorea@gmail.com

² FLOREA Florentin-Gabriel, student, specialitatea: Managementul Sistemului Bancar
e-mail autor: florentin.florea@upg-ploiesti.ro

^{1,2} Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, România,
Ploiești, Bulevardul București 39

Abstract: The paper analyzes the diversity of financial instruments available on the market, highlighting both the opportunities and the associated risks. The study focuses on stocks, bonds, ETFs, investment funds, cryptocurrencies, gold and commodities, highlighting their role in portfolio diversification and investment risk management.

A central aspect of the research is the low level of financial literacy in Romania, identified through studies conducted by financial institutions. This deficit limits the population's participation in the capital market and negatively influences investment decisions. Among the proposed solutions are the intensification of financial education programs, the digitalization of access to investments and the development of investor-friendly regulations.

Looking ahead, digitalization and technological innovations, along with the growing interest in ESG investments, will redefine financial markets. However, the challenges related to market volatility, geopolitical risks and changing regulations will continue to influence investment strategies.

The paper concludes that success in the financial market depends on investors' continuous education and adaptability to new global trends and challenges.

Keywords: stocks, bonds, ETFs, gold, investments, cryptocurrencies

JEL CLASSIFICATION: G11

INTRODUCERE

Într-un mediu economic marcat de volatilitate și transformări rapide, instrumentele financiare joacă un rol esențial în asigurarea unei alocări eficiente a resurselor și în optimizarea strategiilor investiționale. Lucrarea de față își propune să analizeze perspectivele și provocările asociate principalelor instrumente financiare, evidențiind impactul acestora asupra piețelor de capital și asupra deciziilor investiționale.

Scopul cercetării este de a oferi o perspectivă detaliată asupra diverselor categorii de instrumente financiare, de la acțiuni și obligațiuni la ETF-uri, fonduri de investiții și active alternative, precum criptomonedele și mărfurile. Studiul urmărește, de asemenea, să identifice provocările actuale ale pieței financiare și să evidențieze tendințele emergente care pot influența strategiile investitorilor.

Principalele **obiective** ale cercetării includ:

1. Analiza caracteristicilor și rolului instrumentelor financiare în economia globală;
2. Evaluarea riscurilor și oportunităților asociate fiecărui tip de investiție;
3. Identificarea factorilor care influențează volumul și direcția fluxurilor de capital;
4. Examinarea gradului de alfabetizare financiară și a impactului acestuia asupra deciziilor de investiții.

Metodologia utilizată în cadrul studiului combină analiza teoretică a literaturii de specialitate cu studii statistice recente privind nivelul de educație financiară și tendințele investiționale. Această abordare permite o înțelegere aprofundată a dinamicii piețelor financiare și a strategiilor optime pentru investitori.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

ACȚIUNI ȘI OBLIGAȚIUNI - CONCEPT

Acțiunile reprezintă titluri de valoare ce conferă deținătorului (acționarului) drepturi asupra unei părți din capitalul unei companii. Prin deținerea de acțiuni, investitorul poate beneficia de dividende, adică o parte din profitul distribuibil al societății, și de dreptul de vot în cadrul adunărilor generale ale acționarilor. În funcție de tipul lor, acțiunile pot fi ordinare (oferă drepturi de vot și dividende variabile) sau preferențiale (acordă prioritate la dividende, dar de obicei fără drept de vot). Prețul acțiunilor este influențat de factori economici, politici și de performanța companiei emitente.

Obligațiunile sunt instrumente financiare prin care un investitor împrumută capital unui emitent (guvern, corporație, instituție publică) în schimbul unor plăți regulate de dobândă (cupon) și rambursarea valorii nominale la scadență. Acestea sunt considerate investiții cu risc mai scăzut comparativ cu acțiunile, deoarece oferă venituri fixe și predictibile. În funcție de emitent, obligațiunile pot fi guvernamentale (de stat), municipale sau corporative. Riscul obligațiunilor depinde de bonitatea emitentului și de condițiile economice generale.

Atât acțiunile, cât și obligațiunile sunt esențiale în diversificarea portofoliilor investiționale, oferind oportunități de creștere și protecție împotriva riscurilor pieței de capital."

ACȚIUNI VS OBLIGAȚIUNI

În urma unei cercetări s-a constatat că investitorii nu știu care este diferența ca grad de risc între a investi în acțiuni sau obligațiuni, respectiv care este randamentul oferit de cele 2 tipuri de active mobiliare. Astfel, plecând de la această neclaritate în investiții, am decis să realizez o comparație între acțiuni și obligațiuni, printr-un dialog purtat de 2 investitori. Dialogul va fi de tip debate, iar la final vom vedea care variantă de investiție este mai bună! Investitorul "A" este reprezentantul fidel al acțiunilor, în timp ce "B" susține calea obligațiunilor.

A : Eu investesc în acțiuni pentru că este o oportunitate excelentă de a obține randamente mari pe termen lung. Dacă analizezi istoricul pieței, vei vedea că acțiunile au oferit cele mai bune rezultate în ultimele decenii, comparativ cu alte tipuri de investiții.

B: Sigur, randamentele pot fi mari, dar nu iei în calcul volatilitatea? Investițiile în acțiuni sunt extrem de riscante, mai ales pe termen scurt. Dacă piața scade, poți pierde o parte semnificativă din capitalul investit. Obligațiunile, pe de altă parte, sunt mult mai sigure și previzibile.

A: Ai dreptate, există volatilitate, dar dacă investești pe termen lung, riscul scade considerabil. Trebuie doar să fii pregătit să treci peste fluctuațiile temporare. În plus, acțiunile oferă dividende, ceea ce aduce venit pasiv chiar și atunci când piața nu merge bine.

B: Dividendele sunt bune, dar nu toți emitenții oferă astfel de beneficii. În schimb, investind în obligațiuni beneficiați de regularitate și predictibilitate. Practic, știi din start cât vei câștiga, iar riscul este mult mai mic. În cazul unor obligațiuni guvernamentale sau corporative cu rating ridicat, siguranța capitalului este garantată.

A: Înțeleg ce spui, dar cu obligațiunile ai randamente mult mai mici. Dacă ții banii în obligațiuni timp de 10-15 ani, câștigurile vor fi mult mai scăzute decât într-un portofoliu diversificat de acțiuni. În plus, dacă inflația este mai mare decât dobândă oferită de obligațiuni, practic pierzi din valoare reală a investiției.

B: Da, randamentele sunt mai mici, dar nu pierd nopți întregi gândindu-mă dacă piața de acțiuni s-a prăbușit. Obligațiunile îmi oferă stabilitate financiară și un venit constant. Mai mult, dacă vreau să-mi diversific portofoliul și să reduc riscul global, obligațiunile sunt soluția ideală.

A: Stabilitatea poate fi un avantaj, dar prea multă siguranță înseamnă oportunități pierdute.

B: Poate, dar nu toată lumea are timpul și cunoștințele necesare pentru a analiza piața și a alege acțiuni profitabile. Obligațiunile sunt mult mai ușor de înțeles și gestionat pentru investitorii care nu vor să-și asume riscuri mari.

A: Atunci depinde de obiectivul fiecăruia. Dacă obligațiunile sunt alegerea potrivită riscului pe care îl poți asuma, este în regula.

ALTE TIPURI DE INVESTIȚII

ETF-uri (Exchange-Traded Funds) sunt fonduri de investiții tranzacționate pe bursele de valori, care urmăresc performanța unui indice, sector economic sau clasă de active. Acestea oferă diversificare, lichiditate ridicată și costuri mai reduse comparativ cu fondurile mutuale, fiind preferate de investitorii pasivi.

Fondurile de investiții reprezintă multitudinea unor active administrate de societăți de investiții, care alocă capitalul investitorilor în diverse instrumente financiare (acțiuni, obligațiuni, active monetare). Acestea sunt structurate ca fonduri deschise (permit subscrieri și răscumpărări continue) sau închise (tranzacționate pe bursă, cu un număr fix de unități).

Criptomonedele sunt active digitale descentralizate bazate pe tehnologia blockchain, utilizate ca mijloc de plată și investiție. Volatilitatea ridicată și lipsa reglementărilor le conferă un risc sporit, dar și oportunități de câștig semnificative. Bitcoin și Ethereum sunt cele mai cunoscute exemple.

Aurul este un activ de refugiu utilizat pentru protejarea capitalului în perioade de incertitudine economică. Este considerat un instrument de acoperire împotriva inflației și devalorizării monedelor. Investițiile se pot face prin lingouri, monede sau instrumente financiare derivate.

Mărfurile includ resurse naturale precum petrol, gaze, metale industriale și produse agricole, tranzacționate pe bursele de mărfuri. Acestea sunt influențate de factori economici, politici și climatici, fiind utilizate atât pentru diversificare, cât și ca protecție împotriva inflației.

Aceste modalități de investiții oferă oportunități variate, fiecare având caracteristici și niveluri de risc diferite.

STUDIUL REFERITOR LA NIVELUL DE ALFABETIZARE FINANCIARĂ ÎN ROMÂNIA

Studiile realizate de diverse instituții financiare și de cercetare evidențiază un nivel scăzut de alfabetizare financiară în România. Un exemplu relevant este cercetarea efectuată de Institutul de Economie Mondială al Academiei Române, care a identificat mai multe probleme semnificative:

- Lipsa resurselor financiare: Peste jumătate dintre respondenți (53%) nu economisesc sau investesc, invocând insuficiența veniturilor ca principal obstacol.
- Deficiențe în cunoștințele financiare: Aproximativ 92% din populație este considerată analfabetă financiar, ceea ce indică o înțelegere limitată a conceptelor economice de bază.
- Neîncredere în instituțiile financiare: Un procent semnificativ (27%) preferă să economisească în numerar, evitând intermediarii financiari tradiționali.
- Reticență față de informare: Circa 39% dintre participanți nu manifestă interes pentru a primi informații financiare suplimentare.

Pentru a remedia aceste deficiențe, studiul propune următoarele soluții:

- Implementarea unor programe naționale de educație financiară: Acestea ar trebui integrate în curriculumul școlar și universitar pentru a dezvolta competențe economice de la o vârstă fragedă.
- Campanii de informare publică: Organizarea de inițiative care să promoveze importanța economisirii și a investițiilor, explicând beneficiile utilizării produselor financiare.
- Creșterea transparenței instituțiilor financiare: Adoptarea unor practici clare și accesibile în comunicarea cu clienții pentru a spori încrederea publicului.
- Stimularea participării active: Încurajarea populației să se implice în programe de formare continuă și să utilizeze resursele educaționale disponibile.

Implementarea acestor măsuri ar putea contribui la îmbunătățirea nivelului de alfabetizare financiară în România, facilitând o mai bună gestionare a resurselor personale și o participare activă pe piețele financiare.

CONCLUZII

Analiza instrumentelor financiare a evidențiat rolul esențial pe care acestea îl joacă în dezvoltarea piețelor de capital și în gestionarea eficientă a riscurilor investiționale. Diversificarea portofoliilor prin utilizarea acțiunilor, obligațiunilor, ETF-urilor, fondurilor de investiții și activelor alternative oferă oportunități semnificative, dar implică și riscuri ce trebuie atent evaluate.

Un aspect critic identificat este nivelul redus al alfabetizării financiare în România, confirmat de studiile realizate de instituțiile financiare. Lipsa cunoștințelor despre instrumentele financiare afectează calitatea deciziilor investiționale, conducând la o participare scăzută pe piața de capital și la o preferință accentuată pentru depozitele bancare. Printre soluțiile propuse pentru îmbunătățirea acestui aspect se numără programele educaționale, digitalizarea serviciilor financiare și dezvoltarea unor instrumente accesibile pentru investitori.

În ceea ce privește perspectivele de viitor, digitalizarea și inovațiile tehnologice vor redefini investițiile, facilitând accesul la piețele financiare prin platforme moderne. Creșterea interesului pentru sustenabilitate și investițiile ESG (Environmental, Social, Governance) va influența semnificativ alocarea capitalului. Totuși, volatilitatea ridicată, reglementările în continuă schimbare și riscurile geopolitice rămân provocări majore pentru investitori.

Astfel, succesul în domeniul investițiilor va depinde de adaptabilitatea la noile tendințe și de creșterea gradului de educație financiară, esențială pentru luarea unor decizii informate și sustenabile.

REFERINȚE

1. Bodie, Z., Kane, A., & Marcus, A. J. (2014), *O lucrare fundamentală despre investiții și piețele financiare*, Editura Investments
2. Fabozzi, F. J. (2012), *Referință pentru obligațiuni și piețele financiare, Bond Markets, Analysis, and Strategies*. Pearson Education
3. Malkiel, B. G. (2019), *Analiză despre investiții și eficiența piețelor. A Random Walk Down Wall Street*
4. Markowitz, H. (1952), Teoria portofoliului și diversificarea investițiilor, Portfolio Selection. *Journal of Finance*, 77-91
5. Raportele Autorității de Supraveghere Financiară (ASF) și ale Băncii Naționale a României (BNR) – pentru date actualizate privind investițiile și piața financiară din România. (n.d.). asf.ro, bnr.ro

Coordonator științific: PANAIT Mirela, prof. univ., dr.

Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești, Bulevardul București 39, Ploiești
e-mail: alina.brezoi@upg-ploiesti.ro